

PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium

SZJSZK kötetek I.

Sorozatszerkesztő:

Béres András
Dr. Szentpéteri L. József

HU ISSN 3058-0439 (Online kiadvány)

I. A mi tudományunk

Szentágothai János Multidiszciplináris Konferencia Rezümékötet

Szerkesztette:

Béres András

Kovács Tibor

Dr. Szentpéteri L. József

2024. november 21.

Impresszum

Sorozat:

SZJSZK kötetek (No.1)

e-ISSN: 3058-0439

Kötet címe:

I. A mi tudományunk Szentágothai János Multidiszciplináris Konferencia
Rezümékötet

Kiadó:

PTE TTK Szentágothai János Protestáns Szakkollégium

H-7624 Pécs, Ifjúság útja 6.

szjszk.ttk.pte.hu

A rezümékötet szerkesztői:

Béres, András – Kovács, Tibor – Szentpéteri, L. József

Az rezümékötetben közölt előadások rezüméi a szerzők véleményét tükrözik, a bennük szereplő adatok és interjúk valóságtartalmáért a szerzők felelnek.

e-ISBN: 978-963-626-359-1

DOI: <https://doi.org/10.15170/TTK-SZJSZK-MTK-2024>

Pécs, 2024

A konferencia szervezője:

PTE TTK Szentágotthai János Protestáns Szakkollégium

7624 Pécs, Ifjúság útja 6.

szjszk.ttk.pte.hu

A konferencia védnöke:

Dr. Szentpéteri L. József
címzetes egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem

A konferencia Szervezőbizottsága:

Béres András – PTE Földtudományok Doktori Iskola

Dávid Kinga – PTE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar

Kovács Tibor – PTE Természettudományi Kar

A konferenciaszekciók Tudományos Bizottsága:

Dr. habil. Atlasz Tamás PhD – egyetemi docens, intézetigazgató, PTE TTK STI

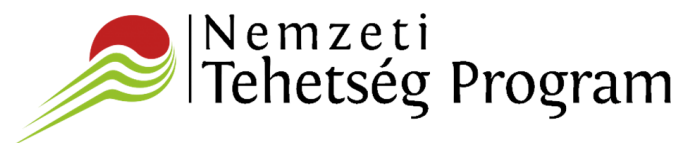
Dr. habil. Bálint Ágnes PhD – egyetemi docens, PTE BTK NTI

Dr. Szentpéteri L. József PhD – címzetes egyetemi tanár, PTE ÁOK ITD

Dr. habil. Vitári Zsolt PhD – egyetemi docens, intézetigazgató, PTE BTK TTI

A konferencia hivatalos nyelve magyar és angol.

A konferencia megrendezését támogatta:

A szakkollégiumunk előadói:

BÉRES ANDRÁS

DÁVID KINGA

FÉSÜS ÁDÁM

GÁSPÁR BALÁZS

HONT ZSANETT

IVUSZA PATRIK

KOVÁCS DÁNIEL LÁSZLÓ

KOVÁCS TIBOR

KRIŽALKOVIČOVÁ ZUZANA

KUMLI KATA

MAJOROS IVETT

MALMOS VENESSZA

MOLNÁR ÁKOS

NÉMETH ROLAND

PINTÉR TAMÁS

SIPKA GERGŐ

SZABÓ PÉTER

TAR SAROLTA

VARGA ANDRÁS

WEISZ ANNA

Előszó

Tisztelt Olvasó!

Örömmel köszöntöm Önt a konferenciaelőadáskötetünk első, hagyományteremtő őszi belső konferenciájának kiadványában. A Szentágothai János Protestáns Szakkollégium kiemelt célként tekint a tagság szakmai fejlődésének támogatására, illetve egy nyitott, innovatív, kritikusan gondolkodó atmoszféra kialakítására, ahol érték a véleménynyilvánítás és a közös fejlődés, tanulás. Ezen pontok mentén jött létre A mi tudományunk - Szentágothai János Multidiszciplináris Konferencia, amely azt tűzte ki céljául, hogy bemutassa szakkollégiumunk hallgatóinak tudományos tevékenységét, sokszínűségét és kutatásaik eredményeit. Kiemelkedő, hogy előadóink többsége valamely elnyert kutatói ösztöndíjhoz kötődik, több PTE Kriszbacher Ildikó Tehetséggondozási Ösztöndíjas, volt ÚNKP és jelenlegi Egyetemi Kutatói Ösztöndíjprogram ösztöndíjas taggal büszkélkedhetünk.

Szakkollégistáink kutatásai változatos témákon keresztül kínálnak betekintést a legkülönbözőbb tudományterületekbe, mely kitűnő példája, hogy a szakkollégiumunk hallgatói egytől egyig szorgalmas és kitartó kutatómunkát végeznek, de másokkal is együttműködnek az interdiszciplinaritást szem előtt tartva. **Béres András** az ökoiskolai programok hatását vizsgálta a diákok vízzel kapcsolatos attitűdjeire, és arra jutott, hogy az ökoiskolákban a vízhez kapcsolódó attitűdfejlesztés kevésbé hatékony, mint más intézményekben. **Dávid Kinga** a különböző növényekből kinyert aktív hatóanyagok epilepszia elleni hatását vizsgálta zebrahalakon, és különösen ígéretes eredményeket talált a klorogénsavval kapcsolatban. **Fésüs Ádám és kutatócsoportja** az excentrikus és koncentrikus erőedzések hatását hasonlították össze a medence stabilitására és az egyensúlyra, és mindkét edzésforma pozitív hatásokat mutatott. **Gáspár Balázs és kutatótársai** az erőfejlesztő edzés hatását vizsgálták különböző korú férfiakon, és bár javulást találtak, nem figyeltek meg jelentős különbséget a fiatalok és idősek között. **Hont Zsanett** a kínai vállalati kultúra magyar munkaerőpiacon való beágyazódását vizsgálja, és azon kompetenciák azonosítására összpontosít, amelyek szükségesek a kulturális integrációhoz. **Ivusza Patrik és kutatótársai** a külső és belső figyelmi fókuszú instrukciók hatását tanulmányozták fiatalok sportolók függőleges ugrási teljesítményére. Eredményeik alapján a külső figyelmi fókusz növekedést eredményezett a súlypontemelkedésben, de a különbségek nem bizonyultak szignifikánsnak. **Kovács Dániel László** a vármegyei elit tagjainak társadalmi helyzetét kutatja a bourdieu-i szociológia és mesterséges intelligencia alkalmazásával. **Kovács Tibor** a Tanítsunk Magyarországra! mentorprogram hatását vizsgálja a diákok pályaorientációjára. **Križalkovičová Zuzana és kutatócsoportja** a judo sport hatását vizsgálata az óvodás korú gyermekek központi idegrendszeri fejlődésére. Eredményeik alapján a judo játékos hatással van a motoros és kognitív képességekre, valamint az idegrendszeri érése; szignifikánsan

jobb teljesítményt mutatva a nem judozó gyermekekhez képest. **Kumli Kata és Kárpáti Sára** a humor típusok és a szorongás közötti kapcsolatot elemezték, és arra a következtetésre jutottak, hogy a könnyed humor csökkenti a szorongást, míg a negatív humor növeli azt. **Molnár Ákos és Prisztóka Gyöngyvér** a testnevelő tanárjelöltek táncoktatással kapcsolatos véleményét kutatták, és bár a hallgatók nyitottak az új módszerekre, felkészültségüket hiányosnak érzik. **Majoros Ivett és kutatótársai** az esztétikai sportágakban versenyző nők testképét vizsgálták, és arra jutottak, hogy gyakran elégedetlenek testükkel, és túlzott nyomás alatt érzik magukat az ideális testkép elérésére. **Malmos Vanessza és Eisner Tímea** kutatása az 5. osztályosoknál a szöges tábla és a GeoBoard hatékonyságát hasonlította össze, a digitális eszköz kedvezőbb tanulási eredményeket és motivációt mutatott. **Németh Roland** a Borostyánkő út zalai szakaszának régészeti kutatásával foglalkozik, és a római kori kereskedelmi útvonal hatásait vizsgálja. **Sipka Gergő** kutatásában a Tükrözött Osztályterem modell hatását vizsgálta technikai diákok Integrált taxonómiában meghatározott tudásszintjeire, és eredményei szerint a modell hatékonyabb a hagyományos módszereknél. **Szabó Péter és munkatársai** az UV-C fény vírusinaktiváló hatékonyságát vizsgálták, kiemelve az egységes protokollok és terminológia fontosságát. **Pintér Tamás** a 18-19. századi vármegyei tisztikart Pierre Bourdieu mezőelméletével kutatja, célja a helyi politikai elit működésének és a társadalmi mobilitás lehetőségeinek megértése. **Tar Sarolta** a futók nyálában lévő hormonok és a felső légúti fertőzések közötti kapcsolatot vizsgálja, és a kortizolszint előrejelző szerepét kutatja a megbetegedésekkel kapcsolatban. **Varga András** a női kézilabdázók személyiségjegyei, stresszkezelése és teljesítménye közötti összefüggéseket vizsgálja, míg **Weisz Anna** a Pozsonyi évkönyv II. Gézáról szóló részletét elemzi, hogy megértse, miért tér el ez a szakasz a mű többi részétől.

Záró gondolatként szeretném kifejezni hálánkat minden előadónak és témavezetőiknek, illetve szakkollégiumunk hallgatóinak, kik munkájukkal hozzájárultak a konferencia sikeréhez. A bemutatott kutatások és eredmények tükrözik szakkollégiumunk szellemiségét, amely a tudományos kíváncsiságot és a multidiszciplinaritást helyezi előtérbe. Bízunk benne, hogy a következő években is folytatni tudjuk ezt a tradíciót, illetve, hogy ezen konferencia szakkollégistáink számára szakmai kiteljesedésük szempontjából is fontos állomássá válik. Köszönjük, hogy részt vesznek velünk ezen a tudományos utazáson!

Dr. Szentpéteri L. József
címzetes egyetemi tanár
Pécsi Tudományegyetem,
az SZJSZK elnöke

Program

14:20 – 14:30 **Megnyitó**

BTK-TTK KARI TANÁCSTEREM

Neveléstudomány és pszichológia szekció

BTK-TTK KARI TANÁCSTEREM

Szekció elnöke: DR. HABIL. BÁLINT ÁGNES PHD

- 14:30 – 14:45 **KUMLI KATA, KÁRPÁTI SÁRA:** *(Don't) Take It Lightly: Humour's Impact on Anxiety and Coping*
- 14:51 – 15:06 **BÉRES ANDRÁS:** *Vízattitűdök: Előny-e az ökoiskolai tanítás?*
- 15:12 – 15:27 **KOVÁCS TIBOR:** *A Tanítsunk Magyarorszáért! mentorprogramban zajló pályaaorientáció fókuszú mentorálás vizsgálata*
- 15:33 – 15:48 **MOLNÁR ÁKOS:** *A tánc mint tananyag - testnevelő tanárszakos hallgatók véleménye alapján*
- 15:54 – 16:04 **SIPKA GERGŐ:** *A Tükrözött Osztályterem modell hatásosságának vizsgálata technikai diákok Integrált taxonómiában meghatározott szintjein keresztül*
- 16:10 – 16:20 **MALMOS VANESSZA:** *Hagyományos és IKT eszközök hatékonyságának összehasonlítása egy rácsgeometriai téma feldolgozásánál*

Történelemtudomány és szociológia szekció

BTK-TTK KARI TANÁCSTEREM

Szekció elnöke: DR. HABIL. VITÁRI ZSOLT PHD

- 16:45 – 16:55 **HONT ZSANETT:** *Kínai vállalati kultúra jellemzői és beágyazhatósága a magyar munkaerőpiacra*
- 17:01 – 17:16 **KOVÁCS DÁNIEL LÁSZLÓ:** *Bourdieu, AI és a vármegyei elit összefüggéseinek feltárása*
- 17:22 – 17:37 **PINTÉR TAMÁS:** *A tisztikar mint "hivatali mező": Pierre Bourdieu mezőelméletének alkalmazása a 18–19. századi elitkutatások kapcsán*

- 17:43 – 17:58 **WEISZ ANNA:** *II. Géza megjelenése a magyarországi évkönyvben*
- 18:04 – 18:19 **NÉMETH ROLAND:** *Egy kutatás kezdete, avagy merre induljunk el...a Borostyánkő úton?*

Egészségtudományok és élettan szekció

H-előadó

Szekció elnöke: DR. SZENTPÉTERI JÓZSEF LÁSZLÓ PHD

- 15:15 – 15:25 **DÁVID KINGA:** *A flavonoid és fenolok antiepileptikus hatásának vizsgálata zebrahal modellben*
- 15:31 – 15:46 **KRIŽALKOVIČOVÁ ZUZANA:** *A judo sport hatásának vizsgálata központi idegrendszer fejlődésére óvodás korú gyermekek körében*
- 15:52 – 16:07 **VARGA ANDRÁS:** *A kortizol szint és terhelésélettani tényezők hatása női sportolók stresszkezelésére és teljesítményére*
- 16:13 – 16:28 **SZABÓ PÉTER, DR. HETÉNYI ROLAND, DR. HANNA DÁNIEL:** *Spektrális hatékonyság: UV-C fényfrekvencia szerepe a vírus inaktiválásában és fertőtlenítésében*

Testnevelés- és sporttudományok szekció

H-előadó

Szekció elnöke: DR. HABIL. ATLASZ TAMÁS PHD

- 17:00 – 17:10 **TAR SAROLTA:** *A nyálban lévő szteroid hormonok segíthetnek-e a felső légúti infekciók előrejelzésében futóknál?*
- 17:16 – 17:26 **FÉSÜS ÁDÁM:** *Excentrikus erőedzés hatása a medence felugrás, leérkezés és egyensúlyozás során megfigyelhető kinematikájára*
- 17:32 – 17:42 **GÁSPÁR BALÁZS:** *Erőfejlesztő edzés hatása az erőszabályozásra és az izomaktivitásra fiatal és idős férfiak körében*
- 17:48 – 17:58 **IVUSZA PATRIK:** *Külső és belső figyelmi fókuszú instrukciók azonnali hatása a függőleges irányú ugrás teljesítményére fiatalkorú sportolóknál*
- 18:04 – 18:14 **MAJOROS IVETT:** *Vélt és valós testkép megítélésével kapcsolatos összefüggések vizsgálata esztétikai sportágban versenyző nők körében*

Vízattitűdök: Előny-e az ökoiskolai tanítás?

Béres András
beres.andras2@pte.hu

A környezeti nevelés szempontjából meghatározó az intézményi környezet, mely kapcsán láthatóan hazánkban egyre elterjedtebb az ökoiskolai program. Egy ökoiskola a környezettudatosságot és fenntarthatóságot az oktatás minden területére kiterjeszti az intézményi mindennapjaiban. A kutatás célja a vízügyi oktatás hatékonyságának vizsgálata a Dél-Dunántúli régió általános iskoláiban, hogy az ökoiskolai program előnyt képez-e a vízattitűd formálásában.

A kutatás kevert módszertant alkalmaz, kvantitatív adatgyűjtéssel (Víz Attitűd Skála kérdőív) felmértem a régió tanulójának vízattitűdjeit (N=964), mely minta a régió általános iskolás tanulójának reprezentatív mintáját képezi. Előbbi tanügyi dokumentumelemzéssel (Tanárképzés kimeneti követelményei, 2020-as Nemzeti alaptanterv és kerettantervek) helyeztem párhuzamba.

A kutatás alapján a diákok vízattitűdjei az oktatás hatására részben pozitív irányban változnak, azonban a változás összességében nem jelentős az általános iskola végére. A tanügyi dokumentumok által ez részben párhuzamosítható, melyek főként az ismeretszerzést tűzik ki célként, nem elmozdulva magasabb gondolkodási szintek felé. A kutatás során fény derült arra, hogy az ökoiskolák diákjainál gyengébb vízattitűd mérhető. Az ökoiskolák tanulójának esetében feltárt gyengébb vízattitűd arra utal, hogy ezekben az intézményekben a környezeti nevelés keretében a vízzel kapcsolatos attitűdök megerősítése fokozott figyelmet igényel és célszerű a program ilyen szempontú felülvizsgálata.

Kulcsszavak: vízattitűd, fenntarthatóság, környezeti nevelés

A kutatás a Pécsi Tudományegyetem Kriszbacher Ildikó Tehetséggondozó programjának 2024/2025. tanévi támogatásával készült.

A flavonoid és fenolok antiepileptikus hatásának vizsgálata zebrahal modellben

Dávid Kinga
david.6.kinga@gmail.com

Az epilepszia egy krónikus agyi működészavar, amely során agyi neuronok és neuroncsoportok rendellenes jelet továbbítva rohamokat okoznak. Az epilepszia több tízmillió embert érint, melyek közül sokan nem reagálnak a jelenleg használt epilepsziaellenes szerekre, emiatt nagy igény van új gyógyszerek kifejlesztésére. A zebrahalat (*Danio rerio*) gyakran használják az antiepileptikus szerek vizsgálata során modellállatként. A viszonylag egyszerű idegrendszerük ellenére sok hasonlóságokat mutatnak az emlősökével. Kifejezett előnyük, hogy a nagymennyiségű ikrának köszönhetően viszonylag gyorsan számos anyag tesztelhető. A zebrahal lárvákon végzett előzetes tesztek lehetővé teszik, hogy csak a legalkalmasabb vegyületek kerüljenek az egereken és patkányokon végzett kísérletekbe, így sok idő és állati szenvedés spórolható meg.

Antiepileptikus hatású szerek teszteléséhez görcskeltő anyagokat használunk, mint például a pentiléntetrazol (PTZ). Az ezáltal kiváltott epilepsziászerű tünetek aktívabb mozgásként viselkedés elemző berendezések (Noldus) segítségével nyomon követhetők. Emellett a fokozott agyi aktivitás és a rohamok detektálhatók az elektroencefalográfiás (EEG) mérések segítségével. A kutatásaink során négy növényi hatóanyag antiepileptikus hatását vizsgáltuk. Az apigenin és a luteolin két flavonoid, amit paprikából nyertek ki. Emellett még két fenol vegyületet használtunk a kávéból származó klorogénsavat, illetve a szőlőből kivont kaftársavat. A viselkedés mintázat elemzése során a négy vegyület közül a klorogénsav jelentősen csökkentette a PTZ által kiváltott hatást. Az apigenin, a luteolin és a kaftársav nem produkálták a várt eredményt. A megfigyeléseink pontosítása EEG-s mérések alkalmazásával jelenleg is folyik.

Az eredmények alapján a klorogénsav alkalmasnak bizonyult, hogy további gyógyszerészeti kutatásokban vegyen részt, és a jövőben új epilepsziaellenes gyógyszer váljon belőle.

Kulcsszavak: epilepszia, zebrahal, növényi vegyületek

Excentrikus erőedzés hatása a medence felugrás, leérkezés és egyensúlyozás során megfigyelhető kinematikájára

Fésüs Ádám, Prókai Judit, Malmos Vanessza, Vadász Kitty, Sebesi Balázs, Ivusza Patrik, Gáspár Balázs, Murlasics Zsolt, Hortobágyi Tibor, Váczi Márk
fesusadii4@gmail.com

A csípőtávoltító izmok stabilizáció során excentrikus kontrakcióval csökkentik a medence billenését és a dinamikus térdvalgus kialakulását. Egy korábbi vizsgálat során azt tapasztaltuk, hogy az excentrikus csípőabdukciós kontrakciókkal végzett csípőabduktor erőedzés kedvezőbb hatással van a felugrások és leérkezések során kialakuló dinamikus térdvalgus csökkentésére, mint a koncentrikus kontrakciókból álló edzésprogram. Jelen vizsgálat célja az volt, hogy összehasonlítsa a négy héten át tartó maximális excentrikus és koncentrikus erő kifejtéseket tartalmazó csípőabdukciós erőedzésprogram hatását a csípőabdukciós csúcsnyomatéokra, a CMJ típusú egy lábás felugrás és az egy lábás leérkezés közben kialakuló medence kontralaterális billenésre, valamint az egyensúlyozó képességre.

Vizsgálatunkban 20 aktívan sportoló vett részt. Az egyik csoport 4 hétig, heti 3 alkalommal excentrikus, míg a másik 4 hétig, heti 3 alkalommal koncentrikus csípőabduktor izomcsoport célzó erősítést végzett. Az edzésprogram előtt és után a vizsgálati személyek egy egyensúlyozó tesztet, egy egy lábás felugrás tesztet, valamint egy leérkezés tesztet végeztek el. Felmértük a maximális excentrikus csípőabdukciós forgatónyomatékot.

A négyhetes edzésprogram mindkét csoport esetében növelte az excentrikus csípőabdukciós forgatónyomatékot. Az erőedzés hatására szignifikáns idő főhatás mutatkozott az egyensúlyozó képesség javulásában és a medence kontralaterális billenésének csökkenésében is.

A csípőabdukciós erőedzés kontrakció típusától független fokozza a stabilitást és csökkenti a medence kontralaterális billenését.

Kulcsszavak: excentrikus edzés, medence billenés, egyensúlyozás

A kutatás a Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-23-2-111 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Erőfejlesztő edzés hatása az erőszabályozásra és az izomaktivitásra fiatal és idős férfiak körében

Gáspár Balázs, Fésüs Ádám, Ivusza Patrik, Varga Mátyás, Sebesi Balázs, Murlasits Zsolt, Váczi Márk
gaspar.balazs9797@gmail.com

Az öregedés természetes folyamata negatívan hat a szervezetre, különösen a neuromuszkuláris rendszerre, ami befolyásolja az erőszabályozási képességet. Az izomerő romlása növeli az esések és sérülések kockázatát, ezért fontos az idősek fejlesztése. Vizsgálatunkban feltételeztük, hogy az idős, valamint fiatal csoport erőszabályozási képességeiben különbség van. Továbbá, feltételeztük, hogy a maximális erőedzés hatására, valamint az edzéselhagyás után eltérően módosul az erőszabályozási képesség és azzal együtt járó EMG aktivitás idős és fiatal személyek esetében.

Vizsgálatunkban 10 fiatal és 8 idős személy vett részt. A méréseket dinamométerrel végeztük, amellyel a maximális izometriás erő kifejtést (MVIC) mértük. Ezután erőszabályozási tesztekkel végeztünk, amely alatt vizsgáltuk a quadriceps EMG aktivitást is. A 4 hetes edzésprogram után megismételtük a méréseket, majd három héttel később, edzés nélkül újra elvégeztük azokat. Az erőszabályozási tesztek során abszolút- és variabilis hibát, valamint EMG aktivitást számoltunk.

Az MVIC esetében csoport és idő fő hatás jelentkezett. Az abszolút hibázásnál az excentrikus erőszabályozásban csoport fő hatást találtunk. A variabilis hibázásnál szintén excentrikus erőszabályozásban csoport és idő fő hatás volt. A normalizált EMG adatoknál csoport fő hatás, valamint idő fő hatás a 20%-os és az excentrikus erőszabályozásnál jelentkezett.

Az eredmények alapján az első hipotézis csak részben igazolható, míg a másodikat elvetjük, mivel az erőszabályozási képesség és az EMG aktivitás nem változott eltérően. A motoros egységek tulajdonságainak változása neuromuszkulárisan gazdaságosabbá tette az erőszabályozást, de ez többnyire nem eredményezett javulást.

Kulcsszavak: erőszabályozás, izomaktivitás, edzés

A kínai vállalati kultúra jellemzői és beágyazhatósága a magyar munkaerőpiacra

Hont Zsanett
hont.zsanett@pte.hu

Magyarország gazdasági szerkezetét a szocialista korszak hatásai számos szektorban napjainkig meghatározzák. A rendszerváltás után a fő cél a felzárkózás, a gazdasági szerkezetváltás és a modernizáció volt, mely folyamat főként német és angol tőke bevonásával valósult meg. Nagy hatással volt a gazdasági szerkezetre az Európai Unióba való belépés. Az utóbbi években azonban a globális gazdasági rend átalakulásával Kína is egyre nagyobb szerepet vállal Magyarországon, új kihívásokat és adaptációs igényt támasztva a magyar munkaerőpiacon, különösen a vállalati kultúra terén. A kínai vállalatokkal érkező munkamorál és szemlélet eltér a hagyományos európai mintáktól, ami új kihívásokat jelent a magyar vállalati és kulturális környezet számára.

Kutatásom központi kérdése, hogy a kínai tőkebefektetések és az ehhez kapcsolódó kulturális hatások miként befolyásolják Magyarország gazdasági folyamatait, különös tekintettel a munkaerőpiaci kompetenciákra és alkalmazkodóképességre. A kutatás módszertani részét adatgyűjtés, valamint kínai vállalati vezetőkkel készített interjúk képezik. A várt eredmények között szerepel annak azonosítása, hogy mely kompetenciákat kell fejleszteni a kulturális integráció érdekében, valamint olyan oktatási gyakorlatok kidolgozása, melyek hozzájárulhatnak a kínai és magyar munkavállalói kultúra közötti eltérések csökkentéséhez. A kutatás eredményei nemcsak a befektetések sikerességét segíthetik elő, hanem a magyar társadalom gazdasági integrációját is.

Kulcsszavak: kínai munkakultúra, magyar munkakultúra, gazdaságföldrajz

A kutatás a Pécsi Tudományegyetem Kriszbacher Ildikó Tehetséggondozó programjának 2024/2025. tanévi támogatásával készült.

Külső és belső figyelmi fókuszú instrukciók azonnali hatása a függőleges irányú ugrás teljesítményére fiataloknál sportolóknál

Ivusza Patrik, Bogdán Leila, Malmos Vanessza, Fésüs Ádám, Gáspár Balázs, Sebesi Balázs, Varga Mátyás, Váczi Márk
ivusza.patrik@gmail.com

Több vizsgálat bizonyította, hogy a külső figyelmi fókusz pozitív hatással van a motoros képességekre. Ezek az eredmények ellentmondásosak a fiataloknál, rendszeresen nem sportolók körében. Azonban a kutatások nem vizsgálták a külső és belső figyelmi fókusz hatását fiatal elit sportoló gyermek körében. Szakirodalmi áttekintés alapján feltételeztük, hogy a külső figyelmi fókuszra vonatkozó utasítás használata szignifikánsan magasabb felugrási magasságot eredményez, mint a belső figyelmi fókuszra vonatkozó utasítás.

A kutatásban 15 elit labdarúgó gyermek vett részt. A vizsgálat során minden résztvevő 3 max. erejű felugrást hajtott végre, majd 4 különböző csoportba soroltuk őket, ahol további 3 felugrást teljesítettek az adott csoportnak megfelelő instrukcióval. 48 órával később visszatértek a laborba, ahol megismételték a kontroll tesztet. A mérések megkezdése előtt a vizsgálati személyek alsóvégtagjára és keresztcsontjára mozgáskövető szenzort, a combfeszítő izmokra pedig EMG szenzorokat helyeztünk fel.

Az intervenció alatt a külső figyelmi fókuszú utasítással vizsgált csoport esetében a súlypontemelkedés és az excentrikus fázis sebessége növekedést mutatott, de a csoportok közötti interakció nem volt szignifikáns. A 48 órával későbbi visszamérés során a külső figyelmi fókuszú csoport értékei voltak a legmagasabbak mind a súlypontemelkedésben, mind az excentrikus fázis sebességében, azon nem volt szignifikáns különbség a csoportok között.

A mérőműszerekből kinyert adatok alapján arra következtethetünk, hogy a különböző figyelmi fókuszú instrukciók nem váltottak ki szignifikáns különbséget a súlypontemelkedés magasságában, és a felugrás különböző kinematikai paramétereiben.

Kulcsszavak: CMJ, súlypontemelkedés

A kutatás a Pécsi Tudományegyetem Kriszbacher Ildikó Tehetséggondozó programjának 2024/2025. tanévi támogatásával készült.

Bourdieu, AI és a vármegyei elit összefüggéseinek feltárása

Kovács Dániel László
kovacs.daniel.laszlo@pte.hu

A történelmi kutatómunka fontos fázisa a feltárt eredmények értelmezése, a különböző módszertani megközelítések más és más összefüggések, súlypontok megvilágítására alkalmasak. A vármegyei elite fókuszáló vizsgálataim során egy több mint nyolcszáz személyből álló kollektív biográfiai, azaz prozopográfiai adattárat állítottam össze a Dél-Dunántúli régióban. Önmagunkban az összegyűjtött anyakönyvi bejegyzések, felekezethez tartozások, birtokméretek és viselt hivatalok csupán érdektelen adatsorok, egy elemzés valódi értékét az adja, hogy a különböző adattípusok közötti összefüggéseket miképpen világítja meg a kutató. A történelemtudomány keretein túllépve a bourdieu-i szociológia egyik módszertani megközelítésével, korrespondenciaelemzéssel helyezem új nézőpontba az 1848 előtti rendi világ elitjét, eredményeimet mesterséges intelligencia segítségével vizualizálom is. Előadásomban a kutatástörténet azon fejezetét mutatom be, ahogy a módszerem rátaláltam és hasznosítottam.

Kulcsszavak: elitkutatás, történettudomány, szociológia

A kutatás a Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, az EKÖP-23-3-II kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának finanszírozásában valósult meg.

A Tanítsunk Magyarorszáért! mentorprogramban zajló pályorientáció fókuszú mentorálás vizsgálata

Kovács Tibor
kovacs.tibi.2001@gmail.com

Előadásom a Tanítsunk Magyarorszáért! mentorprogramban résztvevő általános iskolás tanulók számára készített pályorientációs alkalmakra irányul. Kutatásomat azért tartom fontosnak, hogy általa megismerjük milyen feladatokkal, foglalkozásokkal lehet a továbbtanulás irányába motiválttá tenni a kis településeken élő, hátrányos helyzetű 8. osztályos gyerekeket. Fontosnak tartom, hogy a pályorientációra, mint folyamatra tekintsünk. Ezt az alapmegállapítást a foglalkozások kialakítása során is figyelembe vettem.

Előadásomban bemutatom, hogy milyen változásokon, fejlődéseken ment keresztül az általam fejlesztett továbbtanulást támogató foglalkozás sorozat. Továbbá kitérek az egyes pályorientáció fókuszú mentori foglalkozások részletezésére is. Az előadás végén egy általam összeállított továbbtanulást támogató foglalkozás tervét mutatom be. A feltételezéseimet különböző a témában íródott szakirodalmak segítségével támasztom alá, ezzel a szakirodalmi összevetéssel az előadásom első felében fogok foglalkozni. Ezután a pályorientációs foglalkozások fejlődését bemutató rész következik, majd az általam készített és kipróbált foglalkozásterv bemutatására térek ki részletesebben.

A kutatás folytatásában kérdőívek felvételét tervezek végezni a pályorientációs alkalmakon részt vevő diákokkal, annak érdekében, hogy látható legyen mely foglalkozások segítették őket leginkább a továbbtanulás időszakában.

Kulcsszavak: Tanítsunk Magyarorszáért! mentorprogram; hátrányos helyzet, pályorientáció

A judo sport hatásának vizsgálata központi idegrendszer fejlődésére óvodás korú gyermekek körében

Krizalkovicová Zuzana, Szabó Péter, Kumli Kata, Štefanovský Miloš, Makai Alexandra, Szentpéteri József
zuzana.krizalkovicova@gmail.com

A kutatás célja volt felmérni a 4-7 éves gyermekek esetlegesen fennmaradt primitív reflexeit, motoros és kognitív állapotát, valamint a judo jótékony hatását a központi idegrendszerre (KIR)és hatását a fizikai, mentális és kognitív képességekre.

A kutatás típusa kvázi experimentális vizsgálat. A résztvevőket (n=105) judo (n=182) és nem judo(n=77) kontrollcsoportokra osztottuk, a felméréseket hat hónapon keresztül végeztük. A felmérés Magyarországon, Horvátországban, Szlovákiában és Ausztriában, 7 városban zajlott 2022 szeptember 2023 április-ig. Alkalmazott mérőeszközök az INPP (Institute for Neuro-Physiological Psychology), PANESS (Physical and Neurological Examination for Soft Signs) tesztek voltak, a szülők a PSQ (Performance Skills Questionnaire) kérdőívet töltötték ki.

A vizsgálatban 116 fiú, 66 lány gyermek felmérése történt meg. Országok között szignifikáns különbséget nem találtunk ($p>0,05$). Az ANOVA ismétlődő mérésekkel végzett elemzés (a szignifikancia $p<0,05$ -nél volt beállítva) jelentős javulást mutatott a kognitív és motoros teljesítményben a judo kontrollcsoportnál a nem judos kontrollcsoportéhoz képest. Továbbá a Spearman-féle korrelációelemzés kimutatta, hogy az INPP és a PANESS hatékonyak voltak a KIR éréseinek vizsgálatára a PSQ kérdőívvel szemben.

A judo sportot űző óvodás korú gyermekek idegrendszeri fejlődése szignifikánsan kedvezőbb volt nem judozó óvodás társaiknál.

Kulcsszavak: gyermekek, központi idegrendszer fejlődés, judo

(Don't) Take It Lightly: Humour's Impact on Anxiety and Coping

Kumli Kata, Kárpáti Sára
kata.kumli@gmail.com

Humour and laughter are innate, universal human experiences that are present across all cultures and have important cognitive, emotional, and social functions. Humour has long been considered an effective way of coping with distress and anxiety, but research shows that compared to dark (negative) humour, light (positive) humour proved to be more effective for downregulating negative emotions. The purpose of this study was to explore the connection between humour types, humour preference and experienced anxiety. A self-report online questionnaire was filled out by 200 participants from a multicultural background. Participants also had to watch short light- and dark-humoured cartoon scenes and report their state anxiety before and after watching the videos.

Firstly, the research revealed that those participants who showed a preference for Self-defeating humour had higher reported trait anxiety, while those who engaged in Affiliative humour reported lower trait anxiety. There was no significant relationship between trait anxiety and either Self-enhancing or Aggressive humour styles. Secondly, it was found that the reported state anxiety of subjects was significantly lower after watching the light humour cartoon section than before the videos and after watching the dark humour cartoon block.

Keywords: humour styles, trait anxiety, state anxiety

Vélt és valós testkép megítélésével kapcsolatos összefüggések vizsgálata esztétikai sportágban versenyző nők körében

Majoros Ivett, Fésüs Ádám, Teleki Szidalisz Ágnes, Prisztóka Gyöngyvér
majoros.ivett22@gmail.com

Kutatások bizonyítják, hogy az esztétikai sportágban versenyző sportolónők körében is kiemelkedően magasak a testükkel kapcsolatos elégedetlenségi mutatók, mivel folyamatosan meg kell őrizniük testük esztétikáját. Korábbi (2022) vizsgálatunkban megállapítottuk, hogy a cheerleader sportolónők rendelkeznek a testükkel kapcsolatban elégedetlenséggel, így jelen kutatásunk során kibővítettük a vizsgált mintát további esztétikai sportágban versenyző nőkre. Feltételeztük, hogy a sportolónők elégedetlenek testalakjukkal és soványság utáni vágygal rendelkeznek (H1). Hipotéziseink szerint a saját testükkel való elégedetlenségük és a mért testzsírszázalék között összefüggés van (H2), valamint eltérést találunk a különböző esztétikai sportágokban versenyző nők saját- és ideális testalak megítélésében(H3). Vizsgálatunkban direkt módon kiválasztott, különböző esztétikai sportágokban (szinkronúszás, sportaerobik, fashion street dance, ritmikus gimnasztika, cheerleading) versenyző nőket (n=50) mértünk fel. Módszerként a Testi Attitűdök Tesztet (TAT), az Emberalakrajzok Tesztet alkalmaztuk, valamint a sportolónők testösszetételét mértük az InBody770 eszköz segítségével. A vizsgált mintán az aktuálisan sajátjuknak vélt testalak és ideálisnak vélt saját testalak közti különbség mértéke összefügg a TAT alskáláival. Minél nagyobb a különbség az ideális és aktuális testalak között, annál jellemzőbb a testméret negatív értékelése. A vizsgált sportági csoportokhoz tartozók mindegyike rendelkezik valamilyen szintű aggodalommal a testképét illetően. Az Emberalakrajzok Teszt eredménye azt mutatta, hogy a legkritikusabbak a ritmikus gimnasztika sportolónői voltak. Eredményeink olyan problémákat vetnek fel, amelyek következtében a sportolónőknél negatív mentális változások (táplálkozási zavarok) alakulhatnak ki, melyek rossz hatással lehetnek sporteredményeikre. Arra szeretnénk ráirányítani a figyelmet, hogy a sportszakembereknek nagyobb hangsúlyt kell fektetni a különböző esztétikai sportágak képviselői esetében saját testükkel kapcsolatos viszonyukra.

Kulcsszavak: testalak, esztétikai sportágak, testi attitűdök

A kutatás a Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, az EKÖP-24-2-I kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának finanszírozásában valósult meg.

Hagyományos és IKT eszközök hatékonyságának összehasonlítása egy rácsgeometriai téma feldolgozásánál

Malmos Vanessza, Eisner Tímea
malmosv@gmail.com

Az információ- és kommunikációtechnológia (IKT) iskolai integrálása számos kutatás szerint elősegíti a tanulók elkötelezett részvételét és hatékony tudáselsajátítását. A technológia fejlődése új lehetőségeket nyitott a tevékenység alapú tanulás terén, különösen a matematika felfedeztetésében. Kutatásunk célja, hogy összehasonlítsuk az 5. osztályos tanulók tanulási eredményeit a hagyományos szöges tábla és annak digitális változata, a GeoBoard használata során. A kutatásunk kérdése: a digitális eszközt használó csoport szignifikánsan jobb eredményt ér-e el, mint a hagyományos eszközt használó csoport, illetve, hogy mely eszköz használata gyakorol pozitívabb hatást a diákok hangulatára, valamint, hogy mely eszköznek nagyobb a motivációs ereje.

A kísérletet matematika iránt érdeklődő diákok körében hajtottuk végre. A diákok előzetes eredményei alapján két csoportra osztottuk őket úgy, hogy mindkét csoport hasonló képességű legyen. Az első csoport tagjai csak a szöges táblát, a második csoport tagjai csak a GeoBoard alkalmazást használták a tanulási folyamat során. A tananyag tanításának megkezdését megelőzően a tanulók bemeneti tesztet írtak, majd pedig a nyolc tanórát felölelő tevékenységsorozat végén kimeneti, illetve szubjektív hangulatmérő tesztet töltöttek ki.

A ki és bemeneti tesztek megbízhatóságát Cronbach-alfa együtthatóval igazoljuk. A két csoport előzetes tudásának összehasonlítását Student-féle t-próbával, a hatékonyságvizsgálatot pedig párosított t-próbával végezzük. A szubjektív hangulatmérő teszt lehetővé teszi, hogy a technológia használatának motivációs hatásait kvantitatív módon legyünk képesek vizsgálni. A hangulati tesztek eredményei közötti eltérést t-próbával támasztjuk alá.

A konferenciaelőadásban a tananyag, illetve a használt eszközök bemutatását követően a statisztikai elemzések eredményei kerülnek részletezésre.

Kulcsszavak: IKT, Geoboard, Matematika oktatás

A kutatás a Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, az EKÖP-24-2-II kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának finanszírozásában valósult meg.

A tánc mint tananyag - testnevelő tanárszakos hallgatók véleménye alapján

Molnár Ákos, Prisztóka Gyöngyvér
molnar.akos@gamma.ttk.pte.hu

A 21. században a változások korábban az élet minden területét átszövő folyamatok megváltoztatása és átstrukturálása időszerű és olykor szükségszerű. A tömegkommunikációs eszközök globális térnyerése az új digitális netgeneráció igény- és ingerszintjének átalakulását eredményezte. Az online tér folyamatos és egyre gyorsabb érzelmi szükségletkielégítést biztosít, a „homo sedens” életmód Góliátként tarol és rombolja le a szervezetet. Az anomáliák együttesére reflektálnia kell az oktatási rendszernek. Oktatási automatizmusaink átgondolása elengedhetetlen nemcsak a köznevelési rendszerben, hanem a testnevelő tanárképzésben is. Napjainkban az iskolai testnevelés oktatásában az innovatív módszertan integrálása nagyban függ attól, hogy a tanárképzési tantárgyi struktúra hogyan épül fel és miként követi a 21. század trendváltozásait. Kutatási kérdéseink arra irányulnak, hogy a testnevelő tanárszakos hallgatók hogyan viszonyulnak a tánc mozgásformáinak oktatásához az iskolai testnevelésórakon, és milyen indokok, szerepe/hatásai alapján támogatják vagy ellenzik azt. Vizsgálatunkat a Pécsi Tudományegyetem osztatlan és rövid ciklusú testnevelő tanárszakos hallgatói körében végeztük (n=106,), a mintát a képzésben résztvevő hallgatók 91%-a adja. A nemek és életkorok megoszlása: 41 nő (26 ± 5,65) és 65 férfi (28 ± 8,04). Az adatfeldolgozás során a validitás és a kutatásban történő felhasználhatóság érdekében egy- és többváltozós statisztikai eljárásokat alkalmaztunk (korreláció, Khí-négyzet próba, Cronbach-alfa). Eredményeink alapján megállapítható, hogy a tanárszakos hallgatók nyitottak az új módszerek alkalmazására, elismerik a tánc innovatív szerepét, így elősegítve az élményközpontú oktatási-nevelési stratégiát. Ugyanakkor bevallásuk szerint a képzés végére nem rendelkeznek megfelelő felkészültséggel és nem érzik magukat kompetensnek a táncos mozgásformák oktatására, így szükségesnek látjuk és javasoljuk az oktatási portfólió felülvizsgálatát és megújítását a képzőintézetek tekintetében.

Kulcsszavak: tanárképzés, iskolai testnevelés, tánc

A kutatás a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával az Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program keretein belül valósult meg.

Egy kutatás kezdete, avagy merre induljunk el ... a Borostyánkő úton?

Németh Roland
nemethroland23@gmail.com

Az utak fontos szerepet töltenek be az egyes települések struktúrájának kiépítésében. A mai Zala vármegyében is áthaladt a Nyugat-Dunántúlnak a bronzkor óta legfontosabb távolsági kereskedelmi útja, a Borostyánkő-út. Sallát, a mai Zalalövőt kapcsolta össze a pannoniai úthálózattal. Zala vágy megye délnyugati része az a hely, ahol először jelentek meg a rómaiak, előbb a kereskedők, aztán valószínűleg a katonák. A Borostyánkő-út sávja már akkor nagymértékben romanizált területnek számított, amikor Pannonia provinciát még nem szervezték meg. Fontos kiemelni tehát a Borostyánkő-út maga, illetve települései is nagymértékben függtek a noricumai kapcsolataiktól Hadrianusig, aki előbb, helytartóként, később, mint császár Pannoniát provinciává szervezte. Ez teszi különlegessé a területet gazdasági, katonapolitikai, illetve valószínűleg kulturális értelemben is. Témaválasztásom mögött személyes motiváció áll: zalai születésűként szeretném tovább vinni a megye római kori régészetének kutatását.

Kulcsszavak: régészet, Borostyánkő-út, topográfia

A tisztikar mint „hivatali mező”: Pierre Bourdieu mezőelméletének alkalmazása a 18–19. századi elitkutatások kapcsán

Pintér Tamás
tamas.pinter10@gmail.com

A történettudomány és a szociológia közötti szoros kapcsolat önmagában hordozza a kooperáció lehetőségeit. A társadalmak és elitjeik vizsgálata során kiválóan hasznosítható egy, a két tudományág módszertanainak ötvözéséből kialakított interdiszciplináris megközelítés. Kutatásomban Pierre Bourdieu mezőelméletét alkalmazom a 18–19. századi vármegyekutatások példáján, amely lehetővé teszi, hogy mélyebb betekintést nyerjünk a korszak szemléletébe, a mező-szintű közigazgatás, és a helyi politikai elit működésébe.

A vármegyei tisztikar – hasonlóan a bourdieu-i „mezőkhöz” – egy autonómiával rendelkező társadalmi tér, ami meghatározott „határokkal” (belépési kritériumokkal), pozícióikkal (hierarchiai rendszerrel), és önálló szabályzattal rendelkezik. Előadásom első részében azonosítom a vármegyei tisztikart mint „hivatali mezőt”, meghatározva a mezőn található pozíciókat, a hivatalokat. Ezt követően a mező általános szabályait veszem sorra: elsőként a mezőre való belépés kritériumait, azaz a nemesi hivatalviselés privilégiumát vizsgálom, de hasonló jelentőségű kérdésként szerepelnek a háromévenkénti tisztújítások, az alispánválasztás, valamint a főispán surrugatio-kinevezési joga is. Bemutatom továbbá azokat az intézkedéseket (és hatásaikat), amelyek a vizsgált korszakban kerültek bevezetésre: például II. József rendeleteit, az 1819. évi votizációs rendeletet, valamint Baranya vármegye 1832. évi önálló választási statútumát.

Kulcsszavak: vármegyekutatás, elitek, mezőelmélet

A kutatás a Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, az EKÖP-24-3-II kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának finanszírozásában valósult meg.

A Tükrözött Osztályterem modell hatásosságának vizsgálata technikumi diákok Integrált taxonómiában meghatározott szintjein keresztül

Sipka Gergő
sipkaa13@gmail.com

A dolgozat három technikumi osztály diákjainak Integrált Taxonómia segítségével mért tanulmányi teljesítményének változását vizsgálta a Tükrözött Osztályterem tanulási-tanítási modell keretein belül. A nemzetközi kutatások eredménye alapján, mely szerint a modell sikeresen javítja a diákok teljesítményét a hagyományos oktatási módszerekhez képest, feltételeztem, hogy hasonló eredmény várható Magyarországon, technikumi kontextusban is. A Tükrözött Osztályterem kis számú hazai kutatottsága miatt kiemelten fontos a modell vizsgálata, tesztelése különböző oktatási kontextusokban. A tanórák alatt feladatok, online programok, valamint kérdőívek segítségével mind kvantitatív, mind kvalitatív adatokat gyűjtöttem, mely adatokat elő-utó mérés segítségével hasonlítottam össze SPSS és osztálytükör programokkal. A kutatásban (4 tanóra) a 3 osztályból összesen 55 fiú, 22 lány vett részt.

A tanórákat követően az elő- és utómérést tekintve az osztályok minden Integrált Taxonómiában megfogalmazott tudásszintjében pozitív változás következett be, az ugyan ezen témakört hagyományos oktatásban tanult eredményekhez képest. Így, az eredmények alapján elmondható, hogy a Tükrözött Osztályterem modell hatékonyan fejleszti a kutatásban érintett diákok tudásszintjüket. További kutatási lehetőség számos más oktatási kontextusban vizsgálni a TO modell hatékonyságát.

Kulcsszavak: Tükrözött Osztályterem, tanulási teljesítmény, technikumi oktatás

Spektrális hatékonyság: UV-C fényfrekvencia szerepe a vírus inaktiválásában és fertőtlenítésében

Szabó Péter, Dr. Hetényi Roland, Dr. Hanna Dániel
szabo.peter3@pte.hu

A tanulmányunk célja az UV-C vírusinaktivációs kísérletek protokolljainak finomítása, a kritikus publikációs hiányosságok – például az anyag-és módszertan, terminológia, és dózis-hatás összefüggés – kezelése. Az „inaktiváció” és „fertőtlenítés” kifejezések egyértelmű megkülönböztetése, valamint a teljes inaktiváció (min. ≥ 5 log csökkenés) standardizálása alapvető fontosságú az alap kutatás és ipari alkalmazhatóság számára. Az UV-C inaktiváció egyik előnye, hogy a vírus fehérjestruktúráját érintetlenül hagyja.

PICO kérdésünk alapján 5 adatbázisból 1686 tanulmányt szűrtünk le, melyből 33 felelt meg a PRISMA, MECIR és GRADE protokollnak. Adatbázis készítés után, random effektus metaregressziót ($n=19$) és Spearman-korrelációs elemzést végeztünk a terminológia vizsgálatára. A megbízhatósági kockázat ellenőrzésére a ROBINS-I eszköz saját készítésű online adaptációját alkalmaztuk.

A 254 nm hullámhosszú UV-C fény hatékony vírusinaktivációs módszer, de a kísérleti paraméterek inkonzisztens jelentése akadályozza az összehasonlíthatóságot. Az elemzés törzsspecifikus inaktivációs különbséget, dózis-hatás összefüggést, valamint jelentős terminológiai inkonzisztenciát mutatott ki.

Egy rugalmas keretrendszert javasolunk a kísérleti protokollok dokumentációjának javítására, amely elősegíti a kísérleti adatok megbízhatóságát és reprodukálhatóságát. Az „inaktiváció” és „fertőtlenítés” szabványos terminológiai használata, valamint a törzsspecifikus protokollok kidolgozása elengedhetetlen az UV-C inaktivációs kutatások elősegítéséhez

Kulcsszavak: UV-C inaktiváció, PRISMA, virológiai kutatás

A kutatás a Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, az EKÖP-24-2-II kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának finanszírozásában valósult meg.

A nyálban lévő szteroid hormonok segíthetnek-e a felsőlégúti infekciók előrejelzésében futóknál?

Tar Sarolta
tarsaci1999@gmail.com

A tesztoszteron/kortizol arány és a kortizolszint a fizikai stressz mutatójaként szolgál. Célunk volt vizsgálni amatőr futók nyálszteroidhormon szintjeit két hónapon keresztül, valamint ezek összefüggéseit a felsőlégúti infekciókkal (URTI), és alkalmazhatóságukat a fertőzések előrejelzésében.

A vizsgálatba 23 középkorú amatőr futót vontunk be, akiket hetente vizsgáltunk. A kutatás elején testösszetétel-mérést és terheléses futótesztet végeztünk. Hetente nyálmintákat gyűjtöttünk, és a felsőlégúti tüneteket a Wisconsin kérdőívvel értékeltük. A nyál szabad kortizol szintjét ELISA teszttel mértük. A statisztikai elemzésekhez egyszempontos varianciaanalízist és ismételt méréseket ANOVA-t futtattunk.

A sportolók 40%-ánál jelentkezett felsőlégúti infekció. Az URTI (beteg) csoport kortizol szintje szignifikánsan magasabb volt az egészségesekhez képest. Amennyiben a sportoló nyál kortizol szintjében két hétig legalább 50%-os változás van az egyéni nyál kortizolszinthez képest, akkor alakul ki legtöbbször URTI. Akiknél megvolt ez a feltétel azoknak az alanyoknak a 75%-a lett beteg.

Összefoglalva, a hobbifutók körében is gyakoribb a felsőlégúti infekció, ami a túlterheléssel függ össze. A nyál kortizol szintjének nyomon követése segíthet a fertőzések megelőzésében.

Kulcsszavak: nem funkcionális túlterhelés, kortizol, amatőr futó

A kortizol szint és terhelésélettani tényezők hatása női sportolók stresszkezelésére és teljesítményére

Varga András
varga.andras@aok.pte.hu

A kutatás célja, megvizsgálni a biológiailag öröklött személyiségtípusok hosszabb távú hatásait a női sportolói teljesítményre, a stresszel történő megküzdésre és a kortizol szint változására. Munkánk célja feltárni e tényezők kapcsolatát, hogy képet kapjunk a különböző személyiségtípusok, a sportteljesítmény, a stresszel való megküzdés közötti összefüggésekről.

A vizsgálatban összesen 20 igazolt női kézilabdázó vett részt, átlagéletkoruk 20,8 év ($\pm 4,6$). A sportolók futó spiroergométeren (MetaLyzer 3B-R3) végeztek vita maxima teszte, illetve nyálmintákból kortizol szintet elemeztük. Továbbá három validált kérdőívet (TCI55, H-SMS, PSS14) is kitöltöttek a résztvevők. Az adatok statisztikai elemzése SPSS v28-al, illetve Graphpad Prism 9.5.1 történt.

A magas és alacsony Ártalomkerülés (HA) csoportok között szignifikáns különbség találtunk az észlelt stressz értékek között ($p=0,0293$), az amotivációnál ($p=0,0141$), a kortizoszint esetében ($p=0,0314$), illetve a futópadon töltött időben ($p=0,0149$).

A kutatás eredményei arra utalnak, hogy a pszichobiológiai tényezők, különösen a személyiségtípusok, jelentős hatással vannak a női sportolók teljesítményére és stresszkezelési stratégiáikra. A részben öröklött Ártalomkerülés (HA) személyiségtípus nemcsak a sportolók hosszú távú teljesítményére gyakorol hatást, hanem a stresszel való megküzdésükre és a kortizol szintjük változásaira is.

Kulcsszavak: pszichobiológia, terhelésélettan, kortizol

II. Géza megjelenése a magyarországi évkönyvben

Weisz Anna Rozália
weisz.anna.r@gmail.com

A Pozsonyi évkönyv az egyetlen középkorból ránk maradt annales, mely a Pray kódex részeként hagyományozódott ránk. Kutatásomban azonban nem a mű egészét és keletkezési körülményeit vizsgálom, mint előttem sokan mások, hanem csak a mű rövid részletét veszem górcső alá, mely szakaszban különleges, a műfaj általános tulajdonságaitól és a mű korábbi szakaszától merőben eltérő jegyeket mutat a vizsgált forrás. Ilyen például az események datálási hibáinak sokasága, vagy az uralkodásról alkotott kép megjelenése. Kutatásomban arra keresem a választ, hogy mi okozza ezt a változást a forrásban.

Kulcsszavak: II. Géza, Pozsonyi évkönyv, 13. század, Magyar Királyság

